

Hof stelt uitspraak begrotingsverdrag uit

Hoogste rechter heeft meer tijd nodig voor inhoudelijke reactie

Achtergrond - 11 juli 2012

Het Constitutioneel Hof heeft meer tijd nodig om te beslissen of Duitsland het Europese begrotingsverdrag en het noodfonds ESM ratificeert. Dat hebben de rechters gisteren besloten. Het duurt daardoor langer voordat het ESM in werking kan treden. Het Hof denkt nog zo'n drie maanden nodig te hebben.

Duitsland moet net als de andere Europese lidstaten het nieuwe begrotingsverdrag en het permanente noodfonds voor de euro ESM ratificeren. De nieuwe maatregelen moeten de begrotingsdiscipline in Europa herstellen en noodlijdende lidstaten ondersteunen. Na lange onderhandelingen slaagde kanselier Merkel er in om in het Duitse parlement de benodigde tweederde meerderheid voor de voorstellen te vinden. Bondsdag en Bondsraad stemden op 29 juni in met beide maatregelen. Voordat de stemming plaatsvond was echter al bekend dat onder meer Die Linke bij het Constitutioneel Hof bezwaar wilde maken tegen het besluit. Het Hof verzocht bondspresident Gauck om de wetten voorlopig niet te ondertekenen, Gauck gaf daar gehoor aan.

Budgetrecht

De tegenstanders van het besluit, de partij Die Linke, een groep economieprofessoren en 23.000 burgers, hebben verschillende redenen om het aan te vechten. Ze zijn van mening dat het verdrag en het noodfonds het budgetrecht van de Bondsdag aantasten en om die reden ingaan tegen de grondwet. Daarnaast staat Duitsland met vele miljarden euro's garant voor het ESM. Volgens de tegenstanders staat Duitsland daarmee garant voor de schulden van andere landen, iets wat door Europese verdragen én het Constitutioneel Hof verboden is. Het Constitutioneel Hof is de instantie die Duitse en Europese wetgeving aan de Duitse grondwet toetst. Als een wet daarmee in strijd is, kan het Hof de uitvoering daarvan stoppen. Duitse burgers hebben het recht om bij het Hof bezwaar te maken als zij een wet in strijd achten met de grondwet.

In het nieuwe [Europese begrotingsverdrag](#) leggen de lidstaten strengere begrotingsregels vast en de invoering van een schuldenplafond in de nationale

wetgeving. Het ESM is het nieuwe, permanente fonds voor noodlijdende eurolanden.

Met een speciale spoedprocedure hebben de tegenstanders geprobeerd te voorkomen dat de bondspresident de wetten ondertekent en daarmee onherroepelijke stappen zet. Het Hof durfde de ondertekening niet tegen te houden. Volgens president Andreas Voßkuhle betekent een 'nee' van het Hof dat de wereldpers schrijft dat Duitsland de redding van de euro stopt, met alle gevolgen van dien. Dat is niet het signaal dat de rechters willen afgeven. Zij vragen extra bedenktijd, dat kan oplopen tot drie maanden. Daarna wil het Hof een inhoudelijk oordeel vellen en niet alleen beslissen over de vraag of de bondspresident de wet mag ondertekenen. Dat betekent dat de start van het ESM, oorspronkelijk gepland voor 1 juli, nog meer vertraging oploopt.

EFSF

Het Constitutioneel Hof heeft zich al eerder over het budgetrecht van de Bondsdag gebogen. Een speciale commissie die moest beslissen wanneer middelen uit het tijdelijke Europese noodfonds EFSF uitgekeerd mogen worden werd in februari 2012 verboden. Volgens het Hof moest de hele Bondsdag daar over stemmen. Nu moet het de vraag beantwoorden of het permanente noodfonds Europa zo fundamenteel verandert dat landen al dan niet voor elkaars schulden garant gaan staan. Volgens de bondsregering is dat niet het geval. Het begrotingsverdrag en het ESM zijn slechts een van de vele reddingsacties die de stabiliteit van de euro moeten garanderen en kregen bovendien de steun van het parlement.

De vraag die achter de discussie over het begrotingsverdrag en het ESM schuil gaat is hoeveel soevereiniteitsoverdracht de Duitse grondwet nog toelaat. Als de Europese Unie op den duur echt stappen richting een politieke unie wil zetten heeft dat onvermijdelijk gevolgen voor de grondwetten van de lidstaten. Die moeten veranderd worden om verdergaande integratie op Europees niveau mogelijk te maken. Minister van Financiën Wolfgang Schäuble (CDU) is van mening dat een dergelijke vraag in een referendum door het Duitse volk beantwoord moet worden. Volgens een commentaar in Die Zeit is het opmerkelijk dat Schäuble, juist een man van de representatieve democratie, dat zegt. "Dat geeft aan hoe ernstig voor hem de situatie is." Duitsland heeft nog nooit een nationaal referendum gehouden, zelfs niet over de Duitse eenwording. Andere politici, zoals minister Von der Leyen (CDU), zien nog wel genoeg mogelijkheden binnen de grondwet. Ook kanselier Merkel lijkt voorlopig nog de voorkeur te geven aan haar beleid van kleine stapjes vooruit in plaats van grote gebaren als een referendum.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/2949/hof-stelt-uitspraak-begrotingsverdrag-uit>